

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota bij Kamerbrief inzake beleidsreactie WODC-
onderzoek gebiedsverbod

Datum
16 februari 2023

Ons kenmerk
4475281

1. Aanleiding

Met bijgevoegde brief wordt het onderzoek "*Het gebiedsverbod in perspectief. Wettelijke (on)mogelijkheden, cijfers en ervaringen*" dat het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (hierna: WODC) op verzoek van DGSenB/Slachtofferbeleid heeft ingesteld, aangeboden aan de Tweede Kamer, en wordt een beleidsreactie gegeven op het onderzoek.

Uiterlijke reactie: Het onderzoek is u op 23 januari jl. aangeboden door het WODC. Het streven is de brief voor het commissiedebat Slachtofferbeleid van 23 februari a.s. te versturen. Dat betekent dat de brief uiterlijk 16 februari dient te worden verzonden. Het WODC wordt op de hoogte gesteld zodra het onderzoek naar de Tweede Kamer wordt verzonden aangezien het eerder is dan de 6-weeken termijn.

2. Geadviseerd besluit

Aanbieden van het onderzoek "Het gebiedsverbod in perspectief. Wettelijke (on)mogelijkheden, cijfers en ervaringen" aan de Tweede Kamer met bijgaande beleidsreactie. De belangrijkste punten uit de beleidsreactie zijn:

1. Het onderzoek vormt geen aanleiding voor uitbreiding van de wettelijke mogelijkheden voor oplegging van een langdurig gebiedsverbod of het invoeren van een zelfstandig woonverbod.
2. Het onderzoek geeft wel aanwijzingen dat in de praktijk zaken op onderdelen verder kunnen worden verbeterd. Deze worden (verder) betrokken in reeds lopende trajecten.

3. Kernpunten

In het onderzoek wordt geconcludeerd dat de Wlt toereikend is voor het doel van de wet: het voorkomen van recidive. Vanuit slachtofferperspectief wordt benoemd dat slachtoffers en nabestaanden de dader over het algemeen nooit meer wensen tegen te komen. Gebiedsverboden onder de Wlt zijn niet altijd toereikend ten aanzien van die wensen om alle confrontaties te voorkomen. Dat zit niet zozeer in de inhoud en/of reikwijdte van het verbod, maar vooral in de duur van het gebiedsverbod. Hoewel de duur van een gebiedsverbod op grond van de Wlt in potentie ongemaximeerd is, dient voor verlenging sprake te zijn van aantoonbaar (recidive)gevaar of een risico op 'ernstig belastend gedrag' jegens slachtoffers.

Indien van deze criteria in de praktijk geen sprake is, is enkel de wens van slachtoffers en nabestaanden om confrontaties te voorkomen onvoldoende voor een ongemaximeerde duur van het gebiedsverbod. Het onderzoek benoemt verder dat twee wettelijke grondslagen (vrijheidsbeperkende maatregel en onrechtmatige daad) in potentie een aanvulling op de Wlt vormen. De nadelen van toepassing hiervan lijken echter zwaarder te wegen dan de voordelen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
16 februari 2023

Ons kenmerk
4475281

Het geadviseerde besluit is dat het onderzoek geen aanleiding vormt voor uitbreiding van de wettelijke mogelijkheden voor oplegging van een langdurig gebiedsverbod of het invoeren van een zelfstandig woonverbod. De argumenten hiervoor zijn:

- De bestaande mogelijkheden volstaan om confrontaties tussen dader en slachtoffer(s) of nabestaanden in de eigen omgeving langdurig te voorkomen, zolang een dader recidivegevaarlijk is en/of ernstig belastend gedrag vertoont. Dit is door uw ambtsvoorgangers ook richting TK gecommuniceerd.
- Hoewel het vanuit het perspectief van slachtoffers en nabestaanden voorstelbaar is dat zij wensen dat elke confrontatie wordt getracht te voorkomen, kunt u hier niet in mee gaan. Naast het borgen van de rechten van slachtoffers staat u ook voor de rechten van verdachten/veroordeelden (die zijn of haar straf heeft uitgezeten).
- Een permanent/langdurig woonverbod raakt aan de grondrechten van de veroordeelde, die ook begrenzen hoe lang en in welke mate de vrijheid van de veroordeelde kan worden beperkt. Een langdurig woon- of gebiedsverbod zonder periodieke toets is juridisch niet haalbaar, omdat de maatregel door tijdverloop niet proportioneel of subsidiair kan blijken te zijn.
- In de interviews uit het onderzoek wordt genoemd dat het toezicht, waar gebiedsverboden onderdeel van uitmaken, een veilige re-integratie van de justitiabele is. Het toezicht zou daarbij ook de intentie moeten hebben om de veroordeelde zodanig te begeleiden dat hij of zij naar verloop van tijd zelfstandig, zonder toezicht en op een veilige manier opnieuw kan deelnemen aan de maatschappij. Bovendien moet op een gegeven moment rechtsherstel plaatsvinden, zodat de veroordeelde na de sanctie met een schone lei kan beginnen.

Het onderzoek geeft aanwijzingen dat in de praktijk wel zaken op onderdelen verder kunnen worden verbeterd. De geadviseerde reactie daarop is dat u zich inspant om verbeteringen te realiseren. Een belangrijk punt is het zorgvuldig en volledig informeren en raadplegen van slachtoffers en nabestaanden. Bij de taakoverdracht van het informeren en raadplegen van slachtoffers in de fase van tenuitvoerlegging van OM naar het CJIB is er expliciete aandacht voor de informatievoorziening aan slachtoffers. De uitkomsten van dit onderzoek worden bij de taakoverdracht betrokken.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Met dit onderzoek geeft u onder meer invulling aan de motie-Van Toorenburg (CDA) c.s. uit 2017,¹ waarin kort gezegd werd verzocht onderzoek te doen of de geboden mogelijkheid om een veroordeelde een langdurig gebiedsgebod op te leggen in de Wlt voldoende helder en duidelijk is. Ten aanzien van één onderdeel

¹ Kamerstukken II 2016/17, 33 552, nr. 30.

wordt in het onderzoek opgemerkt dat hier onduidelijkheid over bestaat. Dit betreft de mogelijkheid tot wijzigingen van het gebiedsverbod onder de VB en GVM indien slachtoffers en/of nabestaanden dit wensen. Er blijkt onduidelijkheid bij sommige respondenten (OM, reclassering en slachtoffervertegenwoordigers) omtrent de mogelijkheden die de Wlt biedt Tussentijdse wijziging van de gestelde voorwaarden, waaronder het gebiedsverbod, is mogelijk bij de VB en de GVM. In uw reactie geeft u aan deze punten te zullen betrekken bij de taakoverdracht van het OM aan het CJIB.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
16 februari 2023

Ons kenmerk
4475281

In de Tweede Kamer is in de afgelopen jaren meermaals aandacht gevraagd voor de bestaande wettelijke mogelijkheden om confrontaties tussen slachtoffers en nabestaanden en daders in de eigen omgeving te voorkomen. Tussen 2018 en 2021 zijn drie moties aangenomen waarin wordt verzocht om te voorzien in een (zelfstandig) permanent/langdurig woonverbod voor daders van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven.² Bij brief van 18 november 2019 en 27 augustus 2021 heeft uw ambtsvoorganger beargumenteerd dat het huidige stelsel voldoende mogelijkheden biedt om daders uit de woonomgeving van slachtoffers en nabestaanden te weren.³

Tijdens het commissiedebat Slachtofferbeleid van 1 juni 2022 heeft u toegelicht waarom u geen aanleiding ziet voor een woonverbod.⁴ U hebt wel toegezegd serieus naar de uitkomsten van dit onderzoek te kijken. Bij gesignaleerde tekortkomingen bent u bereid om te kijken of er verandering nodig is. Tijdens het commissiedebat Strafrechtelijke onderwerpen van 2 februari jl. heeft u benadrukt dat het informeren van slachtoffers en nabestaanden van groot belang is.

Het lid Eerdmans (JA21) heeft tijdens het hoofdlijnen debat van 10 maart 2022 aangegeven dat JA21 en de VVD een initiatiefwetsvoorstel zullen opstellen.⁵ Tijdens de JenV begrotingsbehandeling van 15 november 2022 is door Eerdmans bevestigd dat aan dit wetsvoorstel wordt gewerkt, zodat veroordeelden na hun straf niet meer kunnen terugkeren naar de oude woonomgeving.

4.2 Financiële overwegingen

De conclusie dat het onderzoek geen aanleiding vormt voor uitbreiding van de wettelijke mogelijkheden voor het opleggen van een gebiedsverbod of het invoeren van een zelfstandig woonverbod heeft geen financiële consequenties, omdat dit geen verandering behelst. Ten aanzien van de aanwijzingen dat in de praktijk zaken op onderdelen verder kunnen worden verbeterd, geldt dat dit wordt betrokken in reeds lopende trajecten en daarom ook geen financiële consequenties heeft.

4.3 Juridische overwegingen

Zie onder punt 3.

4.4 Krachtenveld

² Kamerstukken II 2017/18, 35 000 VI, nr. 48, motie lid Van Toorenburg (CDA) en Van Oosten (VVD) d.d. 22 november 2018; Kamerstukken II 2018/19, 35 122, nr. 36, motie lid Van Toorenburg c.s. d.d. 25 juni 2019, Kamerstukken II 2017/18, 29 279, nr. 669, motie lid Eerdmans (JA21) c.s. d.d. 8 juli 2021.

³ Kamerstukken II 2019/20, 33 552, nr. 59; Kamerstukken II, 33 552, nr. 85.

⁴ Kamerstukken 2021/22, 33 552, nr. 101.

⁵ Kamerstukken II 2021/22, 35 925 VI, nr. 142.

Bij de uitvoering van gebiedsverboden in het kader van de Wlt zijn betrokken: reclassering, het OM (de Centrale Voorziening voorwaardelijke invrijheidstelling (CVv.i.) en het informatiepunt detentieverloop (IDV)), politie, gemeenten, de Rechtspraak en slachtoffervertegenwoordigers.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid

Datum
16 februari 2023

Ons kenmerk
4475281

4.5 Strategie, 4.6 Uitvoering en 4.7 Implementatie

Zie punt 3.

4.8 Communicatie

DCom is bekend met de inhoud van de beleidsreactie en wordt geïnformeerd wanneer de reactie aan de TK wordt verzonden.

4.9 Ontwikkelingen hiervoor

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.